

Aquests «Pastorets» tan nostres

VICENÇ ALTIMIRA I SILVESTRE
(*Artilletres*, núm. 1. Abril 1986)

«**E**LS Pastorets» són un espectacle simple i al mateix temps complex. Uns bons «Pastorets» no han de donar un protagonisme excessiu al bé i al mal encarnats per l'àngel i el dimoni; ni tampoc no han d'abusar de les possibilitats còmiques dels pastors protagonistes; i refusar l'estampa pietosament ensopida de Josep i Maria. Cal aconseguir un equilibri natural i, fins i tot, creïble.

El públic de «Els Pastorets» no sol ser massa exigent, teatralment parlant. Potser tot el teatre que veu aquest públic, al cap d'any, només són «Els Pastorets».

Però és obligació dels qui munten «pastorets» d'intentar donar unes representacions dignes i acurades.

Els temps nous volen noves maneres de fer. L'art evoluciona. Encara que el tema de «Els Pastorets» és el de sempre, la seva forma externa necessita reformar-se, si es vol que l'any següent tornin «Pastorets» i públic. Potser la manca d'aquest plantejament va ser una de les raons de la desaparició dels nostres «Pastorets», allà l'any 1962.

«Els Pastors Cantaires de Betlem», aquests «Pastorets» nostres, i d'en mossèn Joan Abarcat, no són cap joia del teatre. Mal ens pesi com a castellarencs.

Influenciats pels d'en Pitarra, aparegueren quan els d'en Folch i Torres guanyaven els escenaris que perdien els primers.

Dels nostres «Pastorets» cal dir que l'argument és pobre i la trama inexistent; no hi ha gairebé cap tipus d'acció, i l'autor tot el que fa és exposar una sèrie d'idees molt personals que posa en boca de l'avi Simon i que sonen a sermó de Dia de Primera Comunió, i res més; el vocabulari és curiosament molt musical i agradable a l'oïda i els diàlegs, construïts sobre frases fetes, són divertits però alhora buits; els personatges són inversemblants i desdibuixats; les escenes més aconseguides, com són les dels dimonis, perden tota la força degut a la manca de context dins de l'obra. Un text no per simple ha de ser dolent, però a aquests «Pastorets» nostres els hi falta «màgia».

«Els Pastorets», també, són un espectacle per a poder compartir en família. Però, avui per avui, aquests «Pastorets» nostres no són dels que poden entusiasmar més al públic infantil, motiu principal de les representacions, i que arrossega un públic adult disposat, per una estona, a deixar-se endur per l'espectacle com quan era menut. Deixant de banda el vocabulari arcaic i barroc, poc entenedor avui en dia, la seva llarga durada fa difícil que la mainada pugui aguantar l'espectacle bo i asseguts, quiets i amb atenció; i a menys que el director faci una sempre possible segona lectura, sobre una adaptació, és fàcil d'imaginar que sigui difícil l'amenitat de les representacions.

Però malgrat tot són els nostres «Pastorets». No hem estat massa bons castellarencs deixant-los abandonats durant tants anys. Tots hem evolucionat menys ells. Ara cal recuperar-los. Són part del nostre raquític patrimoni cultural. No s'hi valen excuses.

No ens podem deixar dur per un xovinisme localista i creure que els nostres «Pastorets» són els millors, que són perfectes, dignes de ser representats al Liceu de Barcelona. Flac favor fariem als nostres «Pastorets», a Castellar, i al teatre si penséssim així. Tot i que sabem que si ens ho proposéssim podria ser cert. Per fer realitat aquest desig cal reconstruir, amb la decisió que dona l'actual coneixement teatral, però amb un acurat respecte pel que signifiquen, i així aconseguir allò que volem: que aquests «Pastorets» nostres siguin amens per a grans i petits, per a castellarencs i foranis, per avui i per sempre.

Se m'acut pensar en algun d'aquells «Contes a la punta de la llengua», potser per donar una solució possible. Hi ha d'altres solucions també, segur. De la mateixa manera que s'ha organitzat els esforços per recuperar Castellar Vell, patrimoni de tots, i no tan sols d'arqueòlegs i historiadors, també «Els pastors cantaires de Betlem» són patrimoni de tots i no tan sols de gent de teatre o d'arxivers.